

Handläggare
Birgitta Berglund
Tel 0480-45 00 00 vx

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2022-04-25

Ärendebeteckning
ON 2022/0057

Omsorgsnämnden

Remiss av Slutbetänkande (SOU 2022:6) Häls- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden överlämnar till kommunstyrelsen upprättat förslag till yttrande gällande remissen, Slutbetänkande (SOU 2022:6) Häls- och sjukvårdens Beredskap, struktur för ökad förmåga.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 9 augusti 2018 att tillsätta en särskild utredare för att göra en översyn av hälso- och sjukvårdens beredskap inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap.

I slutbetänkandet föreslår utredningen hur hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera sådana händelser långsiktigt bör utvecklas.

Utredningen fokuserar bland annat på

- Ansvarsförhållanden
- planering av beredskap
- samverkan.

Utredningen föreslår bland annat

- att det ska införas ett nytt definierat begrepp och nya planeringsbestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen. Med katastrof ska avses en situation i hälso- och sjukvården där resurserna är otillräckliga för att utföra vård som inte kan anstå med normala kvalitetskrav och där det inte heller är möjligt att inom kort tillföra de nödvändiga resurserna.
- att det ska införas bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen som innebär att kommuner och regioner ska vara skyldiga att följa planeringsanvisningar för totalförsvarets hälso- och sjukvård och utföra de särskilda åtgärder för sådan hälso- och sjukvård som staten har bestämt. Rege-

ringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska besluta om sådana anvisningar och särskilda åtgärder.

- att det ska införas bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen som innebär att om en kommun eller en region drabbats av en katastrof är andra kommuner och regioner skyldiga att lämna hjälp.
- att ämnet katastrofmedicin ska införas i grundutbildningen för både läkare och sjuksköterskor.
- att de medel för kunskap om katastrofmedicin som sedan tidigare finns i Socialstyrelsens ramanslag överförs till ett särskilt forskningsanslag för katastrofmedicin.
- en ny bestämmelse i hälso- och sjukvårdslagen enligt vilken regioner med bibehållet huvudmannaskap och vårdgivaransvar får sluta avtal med kommunal eller statlig räddningstjänst om att utföra vård i väntan på sjuktransport.

Yttrande med synpunkter och förslag

Omsorgsnämnden Kalmar kommun instämmer i remissförslaget och ser att nyttan av att hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera hälso- och sjukvårdens beredskap inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap långsiktigt bör utvecklas

Nedanstående reflektioner önskas dock lyftas fram:

- Kriser oavsett karaktär medför ofta utmaningar för sjukvården att upprätthålla den kvalitet som samhället är vant vid i ett normalläge. Här bör beaktas att kommunernas uppdrag inom hälso- och sjukvården som är starkt integrerad i den samlade socialtjänsten. En åtgärd är oftast kopplad till en socialtjänstinsats. Utredningen innefattar inte socialtjänsten. Önskvärt vore en samlad reglering av den kommunala hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens beredskap för fredstida kriser och krig.
- I förslaget framhålls vikten av att definiera begreppet katastrof, det finns fler begrepp som bör definieras som tex katastrofberedskap, hantering av stort antal sjuka. Dessa begrepp kan vara av olika betydelse beroende på den kapacitet som regioner och kommuner normalt besitter.
- Behovet av en fungerande samordning mellan regionerna har tydligt visat sig under pandemin. En nationell samverkan mellan olika myndigheter är en förutsättning för att säkerställa en fungerande hälso- och sjukvård. Behovet av gemensam planering för att säkerställa att det även under särskilt utmanande förhållanden finns en sammanhängande vårdkedja mellan kommuner och regioner är viktig för att samhället ska fungera. Genom samverkan kommer det sannolikt bli allt tydligare för alla inblandade vilka hjälpbehov som faktiskt föreligger. Det blir då också enklare att ytterligare avgränsa och precisera hjälpbehoven. I den kommande propositionen behöver det klart framgå att när staten fattar

beslut att en kommun eller region ska lämna hjälp vid en katastrof är det en absolut sista utväg när de inte själva kan lösa hjälpbehoven på egen hand.

- En viktig åtgärd som beskrivs i förslaget är att ämnet katastrofmedicin ska införas i grundutbildningen för läkare och sjuksköterskor. Förslaget innefattar även att uppdraget att tillhandahålla nationella utbildnings- och övningsplaner för hälso- och sjukvårdens beredskap förs in som ett löpande uppdrag i förordningen som stödjer kommuner, regioner och andra vårdgivare i den utbildning behövs för att klara hälso- och sjukvårdens uppgifter vid händelser med många svårt skadade eller sjuka och vid katastrofsituationer. Följande reflektion bör beaktas, att även i detta förslag är det viktigt att involvera den kommunala hem-sjukvårdens uppdrag gentemot socialtjänsten.
- Den sammantagna bedömning som görs i slutbetänkandet är att utredningens förslag inte medför nya krav på kommuner och regioner som kräver finansiering utan förtydligar existerande ansvar som åligger kommuner och regioner i dag. Utredningen föreslår i avsnitt 5.1.3 att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för planering av hur händelser som medför ett stort antal skadade eller sjuka och katastrofer ska hanteras. Förslaget i sig får inte några ekonomiska konsekvenser för kommuner eller regioner men om en föreskrift som meddelas med stöd av bemyndigandet skulle få sådana konsekvenser så ska de hanteras i samband med framtagandet av den aktuella föreskriften. (S. 987). En reflektion är att det är viktigt att understryka att om en föreskrift medför ökade kostnader ska finansieringsprincipen tillämpas.
- Nya lagkrav på samverkan är en ambitionshöjning som medför att förmågan i detta avseende behöver utvecklas hos kommuner och regioner. En sådan förmågeutveckling är kostnadsdrivande och därmed bör finansieringsprincipen tillämpas.

Mattias Ask
Förvaltningschef

Birgitta Berglund
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Bilagor

- Remissmissiv: Slutbetänkande (SOU 2022:6) Hälso- och sjukvårdens beredskap - struktur för ökad förmåga
- Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga, Del 1
- Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga, Del 2